جۇڭچيڭ قالاسىنان شينجياڭعا كومەككە كەلگەن نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ اترەتىنىڭ ورىنباسار جەتەكشىسى ۋاڭ يۇيۋي:

بارلىق ۇيرەنگەن بىلىمدەرىم ارقىلى ماپەلەپ ۇسىرگەن شينجياڭنىڭ ٴۇمىتىن اقتايمىن

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلشىلەرى جاۋ چۇنحۋا، لي چۇنشيا

''كەشكە جاقىن كەلگەن قالتاداعى سىناما دارىلەرىن سۋىقتا ساقتاۋ قاجەت پە؟''، 7 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى ساعات 3تەن 30 مينۋتتا، سول كۇنگى قىزمەت مىندەتىن ەندى عانا اياقتاتىپ دەمالۋعا دايىندالىپ جاتقان ۋاڭ يۇيۋيدىڭ تەلەفونىنىڭ ەكرانى تاعى دا جارق ەتە قالدى. ''جۇڭچيڭ تەكسەرۋ + شينجياڭ مەديتسينا داشۋەسىنە قاراستى 2 ـ شيپاحانا تەكسەرۋ'' ۋيچات توبىندا، شينجياڭ مەديتسينا داشۋەسىنە قاراستى 2 ـ شيپاحانانىڭ قىزمەتكەرى ونان الگىندە عانا اۋەجايدان تاسىپ اكەلىنگەن ەمدەۋ زاتتىق ماتەريالدارىن ساقتاۋ ىستەرىن سۇراپ ۇعىستى.

7 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن ۇرىمجىگە جەتكەنىنەن سوڭ، ۋاڭ يۇيۋي ورىنباسار جەتەكشى بولعان جۇڭچيڭ قالاسىنىڭ شينجياڭعا كومەككە كەلگەن نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ اترەتىنىڭ 21 مۇشەسى ٴار كۇنى تاڭعى ساعات 2 ــ 3تەردە عانا دەمالىپ، ساعات 9دا بۇكىل ىنتا ـ پەيىلدەرىمەن جۇمىسقا كىرىسىپ كەتەدى.

7 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى كەشتە، كۇندىز ـ تۇنگە جالعاپ اقىلداسۋ ـ تالداۋ جاساۋ جانە جۇمىس باسىندا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۋ ارقىلى، ەكى ۇجىم ەڭ سوڭىندا 23 ـ قاباتتاعى جالپى كولەمى 800 شارشى مەتردەن استام كەلەتىن ناقتى جاتتىعۋ جاساۋ ورتالىعىن تەزدەتە PCR تاجىريبەحاناسىنا اينالدىرۋدى بەكىتەدى.

''PCR تاجىريبەحاناسىنىڭ قاتاڭ بيولوگيالىق حاۋىپسىزدىك ولشەمى بار، ٴبىز جوبا جاساپ بولعانىنان كەيىن جاتىن ورنىمىزعا قايتقاندا تاڭعى ساعات 1 بولىپ كەتكەن ەدى، تاڭەرتەڭ قىزمەتكە شىققاندا 2 ـ شيپاحانانىڭ ٴتۇن بويى قۇلشىنىس جاساۋىندا تاجىريبەحانانىڭ نەگىزىنەن ورنالاستىرىلىپ بولعانىن بايقادىق، كوپشىلىك مۇنداي جوعارى ونىمدىلىككە ەرەكشە قايران قالدى''، ـ دەدى ۋاڭ يۇيۋي.

شەكارا وڭىرگە كومەككە بارعان جاستىڭ ۇلى بولعاندىقتان ۋاڭ يۇيۋي شينجياڭدا دۇنيەگە كەلگەن ٴارى مۇندا 14 جىل تۇرمىس كەشىرگەن، بۇل تۋپىراققا دەگەن سۇيىسپەنشىلىگى اسا قويۋ بولاتىن. 7 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى شيپاحانانىڭ نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ اترەتىن قۇرىپ شينجياڭعا اتتاندىرعالى جاتقان حابارىن قۇلاعى شالىسىمەن، ٴاسىلى تىزىمگە الىنعان قىزمەتكەرلەردىڭ اراسىندا ەسىمدەگى جوق بولا تۇرسا دا ۋاڭ يۇيۋي باسشىسىنا ۋيچاتتا حات جولداپ ''مەڭگەرۋشى، مەن شينجياڭدا تۋىپ وسكەمىن، مەنى جىبەرىڭىز!''، ـ دەيدى.

تۋعان جەرگە دەگەن سۇيىسپەنشىلىك پەن ىندەت جاعدايىنا دەگەن الاڭداۋشىلىق قاباتتاسقان ۋاڭ يۇيۋيدىڭ جۇرەگىنە ''مەن بارلىق ۇيرەنگەن كاسىپتىك بىلىمدەرىم ارقىلى ٴوزىم تۋىپ وسكەن وسناۋ جەردىڭ ٴۇمىتىن اقتاۋىم كەرەك!'' دەگەن ٴبىر سەنىم بەرىك ورناعان ـ دى.

جۇڭچيڭ قالالىق جۇقپالى شيپاحاناسى سارىپتاۋ ٴبولىمى مولەكۋلالىق دياگنوز قويۋ تاجىريبەحاناسىنىڭ تەتە اعا تەحنيكى ۋاڭ يۇيۋي اناۋ 2 ـ ايدان باستاپ، جاڭا تيپتى ىدىرىسا ۋيرۋس وكپە قابىنۋ ىندەتىنىڭ نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ قىزمەتىنە قاتىناسقان بولاتىن. ەمدەۋ اترەتىنىڭ 21 مۇشەسىنىڭ اراسىندا، شيپاحانادا جۇعىمدالۋدى ەمدەيتىن ٴبىر مانىنان سىرت، قالعانى جۇڭچيڭ قالاسىنداعى 3A دارەجەلى 14 شيپاحانانىڭ سارىپتاۋ كاسىبىنىڭ تەحنيكالىق تىرەكتىلەرىنەن سىنالعان. بۇل رەت شينجياڭعا كەلگەندە نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ قىزمەتىنىڭ ساپاسىن قاماتاماسىز ەتۋ ۋاڭ يۇيۋيدىڭ باستى قىزمەتى ەدى. جاڭا تاجىريبەحانانىڭ قۇرىلىپ بولۋىن كۇتپەي ـ اق، ول شينجياڭ مەديتسينا داشۋەسىنە قاراستى 2 ـ شيپاحانانىڭ نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ قىزمەتىنە كىرىسىپ كەتەدى.

''ٴبىز جۇڭچيڭنان 20 مىڭ جاڭا تەكسەرۋ سىناما دارىلەرىن الا كەلدىك، ەكى ۇجىم تاجىريبەحانادا بۇنداردى كەڭەيتۋدى سەلبەسە وتىرىپ ورىندايمىز، ناتيجە ساپاسىنا تالداۋ جاساۋىمىز مۇنان كەيىنگى قىرۋار نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ قىزمەتىنە ساپالىق قاماتاماسىزدىق ازىرلەۋ ٴۇشىن''، ـ دەدى ۋاڭ يۇيۋي.

سىناما دارىلەرىن دايىنداۋ بولمەسى، ۇلگى جاساۋ ـ دايىنداۋ بولمەسى، كەڭەيتىلگەن بولمە... جاڭا تاجىريبەحانادا ەكى ۇجىمنىڭ ەمدەۋ قىزمەتكەرلەرى جابدىقتاردى دۇرىستاپ سىناپ كورۋدە. ''بۇگىن مەملەكەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كوميتەتى ماماندارىنىڭ ەڭ سوڭعى باعالاۋىنان وتكەننەن كەيىن پايدالانۋعا بەرىلدى. قايتالاي ۇيىمداستىرىلعاننان كەيىن، ٴبىزدىڭ نۋكلەين قىشقىلىن تەكسەرۋ اترەتىندە جيىنى 30دان استام ادام بار، تەكسەرۋ مولشەرى بۇرىنعى ٴار كۇنگى تەكسەرۋ مولشەرى نەگىزىندە 5 ەسەدەن استام جوعارىلايدى. ٴبىز 24 ساعات ۇزىلىسسىز جۇمىس ىستەپ، بۇل رەتكى مىندەتتى تابىستى ورىنداۋعا قۇلشىنامىز''، ـ دەدى ۋاڭ يۇيۋي.

(باسى 1 ـ بەتتە)

جەرگىلىكتى ەگىن شارۋاشىلىعى تاراۋلارى تەحنيكا قىزمەتكەرلەردى ەگىنجايلارعا، اتىز باستارىنا جىبەرىپ، جۇمىس باسىندا شارۋالار ٴۇشىن قىزمەت وتەپ، جازعى جيىن ـ تەرىن قىزمەتىنىڭ ٴساتتى جۇرگىزىلۋىن بار كۇشپەن قاماتاماسىز ەتكەندىگىن ايتتى.

ٴبىر ٴبولىم جەرلەردە تۋىلعان قۋاڭشىلىق جاعدايىنا مەڭزەس، رايونىمىز جوعارى ولشەمدى اتىزدار جانە جوعارى ونىمدىلىكپەن سۋ ۇنەمدەۋ سياقتى قۇرعاقشىلىق جاعدايداعى ەگىن شارۋاشىلىعى نەگىزدىك قۇرىلىستار قۇرىلىسىن جەدەل ىلگەرىلەتىپ، قۋاڭشىلىققا قارسى اتتانۋ جانە اپاتتان قۇتقارۋ بويىنشا شۇعىل جاعداي دايىندىق جوباسىن كەمەلدەندىرىپ، ٴبيداي، ماقتا، قاۋىن ـ قاربىز جانە كوكونىس سياقتى داقىلدارعا قاراتا، قۋاڭشىلىققا قارسى اتتانۋ جانە اپات زيانىن ازايتۋ ناقتى تەحنيكالىق شارالارىن بەلگىلەپ، اۋىل شارۋاشىلىعى جانە اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى سۋ يگىلىگى، اۋا رايى سياقتى تاراۋلارمەن سەلبەسۋدى كۇشەيتىپ، قۋاڭشىلىققا قارسى اتتانۋ، استىق ٴتۇسىمىن قاماتاماسىز ەتۋ قىزمەتىن بار كۇشپەن ورىستەتىپ، قۋاڭشىلىق تۋدىرعان ٴتيىمسىز ىقپالدى ەڭ تومەنگى شەككە ٴتۇسىرىپ، استىق تۇسىمىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

بۇدان بۇرىن اۋىل شارۋاشىلىعى جانە اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى ونەركاسىپ جانە ينفورماتسيالاندىرۋ، قاتىناس سياقتى تاراۋلارمەن بىرلەسىپ ماڭىزدى اۋىل شارۋاشىلىعى ماتەريالدارىنىڭ قامداۋىن قاماتاماسىز ەتۋ جاعدايىن ٴجىتى قاداعالاپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ماتەريالدارى سۇرانىسىن ٴتۇيىستىرۋدى دەر كەزىندە ۇيىمداستىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ماتەريالدارىن ٴوندىرۋشى كاسىپورىنداردىڭ شيكىزاتپەن قامداۋ، قاتىناس ـ تاسىمال، قىزمەتكەرلەردىڭ جۇمىس ورىندارىنا قايتۋى سياقتى ماسەلەلەردى شەشۋگە بەلسەنە كومەكتەسىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ماتەريالدارى ''جاسىل ارناسىنىڭ'' ىركىلىسسىز بولۋىن قاماتاماسىز ەتىپ، كوكتەمگى اۋىل شارۋاشىلىعى ٴوندىرىسىنىڭ ۋاعىندا ورىستەتىلۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، تۇتاس جىلدا استىقتان مول ٴونىم الۋ ٴۇشىن بەرىك نەگىز قالادى.

بيىل بۇكىل رايونىمىزداعى جازعى استىق ٴوندىرىسى ورنىقتى ارتۋدى ساقتاپ، ٴبيداي ٴتۇسىمى 5 ميلليون 765 مىڭ 700 تونناعا جەتىپ، 0.1% ارتتى، جۇگەرىنىڭ ەگۋگە نيەت بىلدىرىلگەن كولەمى مەجەمەن 7.6% ارتىپ، ''شينجياڭ ىشىندە تەڭگەرۋ، ازىراق ىرىكتەپ قالۋ'' سىندى استىق ٴوندىرىسى نىساناسى جۇزەگە اسىرىلىپ، استىق حاۋىپسىزدىگى ٴونىمدى قاماتاماسىز ەتىلدى.

عىلىمي ٴوندىرىسپەن شۇعىلدانىپ، كاسىپ سالاسىنىڭ ورنالاسۋىن ساپالاندىردى

''بيىل مەن شيندۇڭ 60 ـ ٴنومىرلى ٴبيدايىن ەكتىم، مۇنىنان ورتاشا ەسەپپەن 500 كيلوگرامنان ارتىق ٴونىم الدىم، مۇ باسىندىق ٴتۇسىم بۇرىنعى سورتپەن سالىستىرعاندا 87 كيلوگرام ارتىپ، مۇ باسىندىق كىرىس 200 يۋاننان استام جوعارىلادى''. جاڭاٴشار اۋدانى يانعۇما اۋىلى جوعارعى يايلاق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ابدىراسۋل ىبىرايىم بىلاي دەدى: قازىر استىق ٴوندىرىسىنىڭ ساياساتى جاقسى بولىپ، ونىڭ ۇستىنە تۇقىم كاسىبىمەن شۇعىلداناتىن كاسىپورىندار جالپى بارىستىق تەحنيكالىق قىزمەت ۇسىنىپ، ٴبيداي ەگۋدىڭ تابىسى جوعارىلادى، سەنىمىمىز دە جىلدان ـ جىلعا نىعايا ٴتۇستى.

اۆتونوميالى رايون وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ اۋدان، قالالارىندا ٴبيدايدىڭ جاڭا سورتىن جالپىلاستىرۋ جانە ودان ۇلگى كورسەتۋ سەرپىنىن ارتتىرىپ، بيىل جىل باسىنان بەرى جيىنى 10 مىڭ مۇدان استام جەرگە جالپىلاستىردى جانە ۇلگى كورسەتتى، سونىمەن بىرگە جەر بايلىعىن بىرىكتىرۋ ارقىلى ەگىنشى وتباسىلارىنا جەتەكشىلىك ەتۋدى جانە عىلىم ـ تەحنيكالىق ۇسىنىلىمدى ارتتىرىپ، شوعىرلى ەگۋ ۇلگىسىن قولدانىپ، ٴبيداي ٴوندىرىسىنىڭ جالپىلىق ونىمدىلىگىن جوعارىلاتتى.

سونىمەن بىرگە، ٴبيداي، ماقتا سياقتى داقىلداردىڭ قامداۋ جاعدايىنداعى قۇرىلىمدىق رەفورماسىن ۇزدىكسىز ورىستەتىپ، استىقتىڭ ەگىس كولەمى مەن تۇسىمىنە شىنايى كەپىلدىك ەتۋ نەگىزىندە، سولتۇستىك شينجياڭ جوعارى ۇلپالى، ورگانيكالى، سەلەندى ٴبيداي سياقتى ساپالى ارناۋلى ٴبيدايدى ٴتۇيىندى تۇردە دامىتىپ، ٴبيداي ٴوندىرىسى مەن قاجەتسىنۋدىڭ ٴونىمدى ۇشتاسۋىن جەبەدى؛ وڭتۇستىك شينجياڭ استىقتىڭ تۇبەگەيلى حاۋىپسىزدىگىن تياناقتاپ، ساپالى دا جوعارى ٴونىمدى ٴبيدايدىڭ جاڭا سورتتارىن تاڭداپ جەتىلدىرۋدى، جالپىلاستىرۋدى جەدەلدەتىپ، ٴبيداي ٴوندىرىسىنىڭ ساندى ارتتۋدان سان مەن ساپادا بىردەي جوعارىلاۋعا بۇرىلىس جاساۋىن ىلگەرىلەتتى؛ ماقتا ەگىسىنىڭ باسىم وڭىرلەرگە شوعىرلانۋ بەتالىسى دا انىعۇرلىم ايقىندالىپ، بۇكىل رايونداعى ماقتا ٴوندىرىسى لايىقتى دەڭگەيدى ساقتاپ، ەگىس كولەمى تۇراقتىلىق بارىسىندا ازداپ كەمىدى.

عىلىمي ەگۋدى جالپىلاستىرۋدىڭ جانە ودان ۇلگى كورسەتۋدىڭ ناتيجەسى ايتارلىقتاي بولدى، الدىڭعى جارتى جىلدا، بۇكىل رايونداعى قاۋىن ـ قاربىز، جەمىس ـ جيدەك ٴتۇسىمى زور مولشەردە ارتىپ، قاۋىن ـ قاربىز، جەمىس ـ جيدەك تۇرلەرىنىڭ ەگىس كولەمى ٴبىر ميلليون 4400 مۇعا جەتىپ، بىلتىرعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 28.4% ارتتى، ٴتۇسىمى بىلتىرعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 26.7% ارتتى.

ساياسات جاعىنان جەتەكشىلىك ەتىپ، ٴوندىرىس قابىلەتىن جوعارىلاتتى

جەر ـ جەردەگى اۋىل شارۋاشىلىعى جانە اۋىل ـ قىستاق تاراۋلارى ''استىقتى جەرمەن بايلانىستىرۋ، استىقتى تەحنيكامەن بايلانىستىرۋ'' سىندى استىق ٴوندىرىسىنىڭ قىزمەت باعىتىن بەلسەنە تياناقتاندىردى، الدىڭعى جارتى جىلدا بۇكىل رايوننىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنان مول ٴونىم، ٴمول ٴتۇسىم الۋىن اۋىل شارۋاشىلىعىنا تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتتارىنىڭ ۇزدىكسىز كۇشەيۋىنەن بولە قاراۋعا بولمايدى.

بۇكىل رايون ەگىستىك جەردىڭ كۇشىن قورعاۋعا بەرىلەتىن قوسىمشا قاراجاتتىڭ ''سىلتەمەلىلىك'' رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، دۇمبە ٴبيدايعا قوسىمشا قاراجات بەرۋ ولشەمى مۇنىنا 180 يۋاننان 220 يۋانعا دەيىن كوتەرىپ، ٴبيداي ەگىسىنىڭ سالىستىرمالى ونىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، استىق ەگىنشىلەرىنىڭ شىنايى ناقتى پايداعا قول جەتكىزۋىنە مۇمكىندىك جاساپ، شارۋالاردىڭ استىق ەگۋ بەلسەندىلىگىن تولىق جۇمىلدىرىپ، ولاردى ساپالى دۇمبە ٴبيداي ەگۋگە جەتەكتەپ، ٴبيداي ٴوندىرىسىنىڭ ساپاسىن كوتەرىپ، ونىمدىلىگىن جوعارىلاتۋ ٴۇشىن تاماشا ورتا ازىرلەدى.

وڭتۇستىك شينجياڭدا قۇرىلعىلى كوكونىس كاسىپ سالاسىن دامىتۋدىڭ 3 جىلدىق ارەكەت جوسپارىن جانە ەگىنشىلىك وڭىرلەردە مال شارۋاشىلىعىن كوركەيتۋ ارەكەتىن اتقارۋدى باستادى. وسى زامانعى قۇرىلعىلى كوكونىس كاسىپ سالاسى جۇيەسىن، ٴوندىرىس جۇيەسىن، شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ جۇيەسىن بەلسەنە ورناتىپ، شينجياڭ ىشىندەگى كوكونىسپەن قامداۋدى قاماتاماسىز ەتۋ قابىلەتىن جالپى بەتتىك جوعارىلاتتى؛ رايون ىشىندە مال شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ قامداۋىنا كەپىلدىك ەتۋمەن بىرگە، جوعارى دەڭگەيلى بازار سۇرانىسىن تياناقتاپ، ساپاسىن كوتەرىپ، مولشەرىن كوبەيتىپ، ەرەكشە مال شارۋاشىلىعى كاسىبىن زور كۇشپەن دامىتتى.

شينجياڭ حۋاليڭ ونەركاسىپ ـ ساۋدا (توبى) شەكتى سەرىكتەستىگى ىلگەرىندى ـ كەيىندى اقسۋ ايماعى، التاي ايماعى، تارباعاتاي ايماعى سياقتى جەرلەرمەن مال شارۋاشىلىعىن دامىتۋ سەلبەستىگى جولگەلىك كەلىسىمىن جاساسىپ، 10 ميلليارد يۋاننان استام قارجىنى وسى جەرلەردەگى مال شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى جۇيەسىن، ٴوندىرىس جۇيەسىن، شارۋاشىلىق جۇرگىزۋ جۇيەسىن ورناتۋعا، اقاۋسىزداندىرۋعا جۇمساپ، مال شارۋاشىلىعىنىڭ دامۋ ساپاسى مەن ونىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، ەگىنشى ـ مالشىلاردى كىرىستەرىن ارتتىرۋعا، بايۋعا جەتەكتەدى.

جازعى استىق، قاۋىن ـ قاربىز، جەمىس ـ جيدەكتەن مول ٴونىم الۋمەن بىرگە، الدىڭعى جارتى جىلدا، بۇكىل رايوندا كوكونىستەر مەن ازىق ـ تىق ساڭىراۋقۇلاقتىڭ ەگىس كولەمى 2 ميلليون 806 مىڭ 300 مۇعا جەتىپ، بىلتىرعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 25.6% ارتتى؛ ٴتۇسىم 2 ميلليون 521 مىڭ 900 تونناعا جەتىپ، 11.4% ارتىپ، كوكونىس سەبەتىنىڭ قامداۋىن قاماتاماسىز ەتۋ پارمەندى بولدى. شوشقا، سيىر، قوي، ٴۇي قۇستارىنىڭ قولداعى مولشەرى بىلتىرعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 3.9% ارتىپ، شوشقا، سيىر، قوي، ٴۇي قۇستارى ەتىنىڭ ٴوندىرىسى 771 مىڭ 200 تونناعا جەتىپ، 0.1% ارتتى، مۇنىڭ ىشىندە ٴۇي قۇستارى ەتىنىڭ ٴوندىرىسى 7.2% ارتىپ، ٴبىرشاما جىلدام ارتۋدى جۇزەگە اسىردى.

ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا. ەرجۇرەك قۇرباندار شەجىرەسى

گان كۋي: بويىمنان قۋات كەتكەنشە قۇلشىنامىن

بۇل گان كۋيدىڭ كوزى تىرىسىندەگى قىزمەتتەگى سۋرەتى. □ شينحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ نانيڭنەن بەرگەن حابارى (ٴتىلشى حۋ جيالي). جەكەلەي ٴبىر رەت 1 ـ دارەجەلى ەڭبەك، ٴبىر رەت 2 ـ دارەجەلى ەڭبەك، 4 رەت 3 ـ دارەجەلى ەڭبەك كورسەتكەن، جەكەلەي 3 رەت ماراپاتتاۋ سيلىعىن، ''مەملەكەتتىك ٴمورال ۇلگىسى، كاسىبىن قادىرلەپ، ۇلەس قوسۋ سيلىعىن'' العان، ''اۆتونوميالى رايوندىق تاڭداۋلى كوممۋنيستىك پارتيا مۇشەسى'' بولعان ... وسىنداي سيلىقتار مەن داڭقتى اتاقتار قاھارمان گان كۋيدىڭ قاندى شايقاس جۇرگىزگەن شۇعىلالى ىزگى ىستەرىن ايعاقتايدى.

گان كۋي، گۋاڭشيدىڭ فۋسۋي اۋدانىنان، 1980 ـ جىلى 9 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى دۇنيەگە كەلگەن، كوزى تىرىسىندە نانيڭ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى ەسىرتكىگە تيىم سالۋ تارماق اترەتىنىڭ حالىق ساقشىسى بولعان. 2017 ـ جىلى 1 ـ ايدا ول اۋرۋ سەبەبىنەن دۇنيەدەن ٴوتتى، 4 ـ ايدا قوعام حاۋىپسىزدىگى مينيسترلىگى 2 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى اتاعىن تولىقتاپ بەردى.

بويىمنان قۋات كەتكەنشە قۇلشىنامىن، بۇل ــ گان كۋيدىڭ كەزىندە ۋيچات دوستار شەڭبەرىندە جازعان ٴبىر اۋىز ٴسوزى ەدى. جۇمىسقا كىرىسسە بولعانى، ول ٴوزىن توقتاتا الماتىن سياقتى. ەسىرتكىگە تيىم سالۋ تارماق اترەتى 3 ـ ۇلكەن اترەتىنىڭ ساياسي جەتەكشىسى لياۋ يۋان بىلاي دەپ تانىستىردى: 2008 ـ جىلى ەسىرتكى الىپساتارى حۋاڭ XX ەسىرتكى ساۋدالاۋ بارىسىندا ويدا جوقتا ساقشى جاقتىڭ تۇتقىنداۋىنان ستىلىپ كەتەدى. گان كۋي كەلەسى جىلى وسى دەلونى تەكسەرۋدى قابىلدايدى، اۆتوكولىكپەن بىرگە قولعا تۇسىرىلگەن كوپتەگەن كارتچكالاردان دەرەك ىزدەپ، ەڭ سوڭىندا دەلوعا قاتىستى 100دەن استام ينفورماتسيانى سالالاپ شىعادى.

وسىدان كەيىنگى بىرنەشە جىلدا حۋاڭ XXتى قامتىعان، ونىمەن ساۋدالاسقان، تىكەلەي نەمەسە جانامالاي بايلانىستا بولعان، گۋاڭشيدەگى دەلوعا قاتىستى نەشە ونداعان توپ ىركەس ـ تىركەس تورعا تۇسەدى. ''وسى نەشە ونداعان توپتىڭ تورعا ٴتۇسۋى، 100دەن استام دەلونىڭ اشكەرەلەنۋى تۇگەلدەي گان كۋيدىڭ ينفورماتسياعا ۇزدىكسىز تۇجىرىم جاساۋىنان بولدى''. لياۋ يۋان بىلاي دەدى: وسى قايىنار كوزدەن تارالعان دەرەكتەر مەن بارلاۋ بەتالىستارى قازىرگە دەيىن رولىن كورسەتىپ كەلەدى''.

گان كۋيدىڭ دەنەسىندە تالاي رەتكى تۇتقىنداۋ ارەكەتىندە جارالانۋدان كوپتەگەن تىرتىق قالعان ەدى. 2013 ـ جىلى 6 ـ ايداعى ٴبىر رەتكى تۇتقىنداۋدا گان كۋي ەسىرتكى الىپساتارىنىڭ اۆتوكولىكپەن قاشۋعا وقتالعاندىعىن كورىپ تۇرا ۇمتىلىپ، اۆتوكولىكتىڭ تەرەزەسىنەن كىلتتى جۇلىپ الماق بولادى، ەسىرتكى الىپساتارى مايدى بەرىپ، گان كۋيدى ون نەشە مەتر جەرگە دەيىن سۇيرەپ اكەتەدى. ''ٴبىز وعان قويا بەر دەپ ايعايلادىق، ول سوندا دا كىلتتى جۇلىپ الۋعا ۇمتىلدى''. ەسىرتكىگە تيىم سالۋ تارماق اترەتى 4 ـ ۇلكەن اترەتىنىڭ باستىعى حۋاڭ شىڭ گان كۋيدىڭ ارتىنان جەعىلىپ قالعانىن، كولىكتىڭ ارتقى دوڭگەلەگى جاناسالاپ وتە شىققانىن ايتتى، ''نەبارى نەشە سانتيمەتر ارالىق عانا قالدى، ونى اۆتوكولىك مەجىپ كەتە جازدادى''، ـ دەدى ول. گان كۋيدىڭ جىلدام ارەكەتى قىزمەتتەستەرىنىڭ ۋاقىتىلى ۇتىنا مۇمكىندىك بەرىپ، ەڭ سوڭىندا ەسىرتكى الىپساتارى ٴساتتى قولعا ٴتۇستى، الايدا، ونىڭ جارىم دەنەسى اۋىر ٴسۇرىنىپ جارالاندى.

2016 ـ جىلى جۇڭچيۋ مەرەكەسىندە گان كۋي اۋىلىنا قايتىپ اتا ـ اناسىمەن بىرگە تاماقتانادى، ايتسەدە، قىزمەت ورنىنان كەلگەن تەلەفون ونى اسىعىس قايتا قايتۋعا ماجبۇرلەيدى. قارتايعان اتا ـ اناسى مۇنىڭ ۇلدارىمەن ەڭ سوڭعى ٴبىر رەت باس قوسىپ تاماقتانۋى بولىپ قالارىن مۇلدە ويلاماعان ەدى.

12 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى گان كۋي مەن قىزمەتتەستەرى جياڭشيگە بارىپ، ٴبىر ەسىرتكى دەلوسىنىڭ دەرەكتەرىن جيناعاندا، نانيڭگە تاسالانعان ٴبىر ەسىرتكى ساۋداۋ توبىنىڭ دەرەگىن بايقايدى. ٴىسساپاردا جۇرگەندە گان كۋي نەشە رەت باسى اۋىرسا دا تاباندىلىقپەن اۋەلگىدەي قىزمەتىن جالعاستىرادى، ٴىس جۇزىندە، بۇل ابدەن قالجىراعان دەنەسىنىڭ ''ەسكەرتۋى'' بولاتىن. 12 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى ول تىنىم تاپپاستان ەندى عانا نانيڭگە ورالعاندا باسى قاتتى اۋىرىپ قۇسادى، سوڭىنان ەسىنەن تانىپ قالادى دا دەرەۋ شيپاحاناعا شۇعىل قۇتقارۋعا جەتكىزىلەدى. تەكسەرۋ ارقىلى كوپىرشىك ٴتارىزدى مي ارتەرياسى وسپەسى جانە تورلى قابىق استى قۇيسى قاناعان، مينا سۋ جينالعان دەپ دياگنوز قويىلادى.

گان كۋي حال ۇستىندە جاتقاندا، ونىڭ قىزمەتتەستەرى الدىڭعى مەرزىمدەگى تۇجىرىمداۋ ناتيجەلەرىنە سۇيەنىپ، نانيڭنىڭ قالا ماڭىنا ورنالاسقان ەسىرتكى جاساۋ اپانىن ٴبىر جولا تالقانداپ، 10 توننا ەسىرتكى جاساۋ بۇيىمدارىن قولعا تۇسىرەدى.

وسى دەلو ٴۇشىن كوپ ەڭبەك سىڭىرگەن قاھارمان، جەڭىستىڭ ٴساتىن كورە المادى. 2017 ـ جىلى 1 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى مىنا تۇسىن قان قۇيىلعان گان كۋي قۇتقارۋ ٴونىم بەرمەي، ماڭگىلىك كوز جۇمدى.

لۋي جيانجياڭ: قاراپايىمدىلىقتان سومدالعان ۇلىلىق

لۋي جيانجياڭنىڭ سۋرەتى. □ شينحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ شىجياجۋاڭنان بەرگەن حابارى (ٴتىلشى ياڭ فان). لۋي جيانجياڭ ــ نەگىزگى ساتىنىڭ حالىق ساقشىسى، جەر ـ الەمدى ٴدۇر سىلكىندىرەرلىك پالەندەي ۇلى ٴىس ەمەس، بۇقاراعا قىزمەت وتەۋدەگى قاراپايىم ىستەردى كوپ ىستەۋشى عانا. الايدا، ول ٴىس جۇزىندىك ارەكەتىمەن حالىق ساقشىسىنىڭ جاۋاپكەرشىلىگى مەن سول جاۋاپكەرشىلىكتى ارقالاۋىن جازىپ، قاراپايىمدىلىقتان ۇلىلىقتى سومدادى.

لۋي جيانجياڭ 1989 ـ جىلى ارمياعا قاتىناسقان، 2004 ـ جىلى اسكەري قوسىننان قوعام حاۋىپسىزدىگى ورگانىنا قىزمەت اۋىستىرعان، ساقشى بولعان 13 جىلدا باستان ـ اياق نەگىزگى ساتىداعى قىزمەت ورنىنا تامىر تارتتى، كوزى تىرىسىندە شىجياجۋاڭ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى چياۋشي بولىمشە مەكەمەسى انجيانچياۋ ساقشى ستەرى پۋنكتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى بولعان. 2017 ـ جىلى 12 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى ول شەكتەن تىس قالجىراعاندىقتان، زورىعىپ، تۇسىن جۇرەك اۋرۋى قوزعالىپ، قايتىس بولدى، سول جىلى 47 جاستا عانا ەدى.

لۋي جيانجياڭنىڭ كوڭىلىندە، ''قاراستى اۋماقتىڭ شەكاراسى'' دا، ''قىزمەتتەن ٴتۇسۋ'' دەيتىن ايتىلىم دا جوق. كەزەكشىلىك مىندەت وتەگەن كەزىندە ول كوپشىلىكتى باستاپ ''4 كەزەك بويىنشا 3 رەت اينالىپ'' قىزمەت ورنىنان تاپجىلمايدى. ۇينە قايتقان سوڭ، ول يىتەرنەتتە تاعى دا ''ۇزاق ۋاقىت بويى جەلىدە بولىپ''، كەڭەس ـ كومەك سۇراعان ادامدارعا كەز كەلگەن ۋاقىتتا قىزمەت وتەدى. قايتىس بولارىنان ٴبىر كۇن بۇرىن ٴتۇن ورتاسىندا، ول ٴالى دە قىزمەت توبىندا شارلاۋ قىزمەتىن جاقسى ىستەۋدى تاپسىرىپ وتىرعان بولاتىن.

لۋي جيانجياڭ جايىشىلىقتا بۇقاراعا قالاي كومەكتەسىپ، جانىنداعى قيىن ىستەردى شەشۋگە ۇنەمى باس قاتىرىپ جۇرەتىن. قارتتاردىڭ اداسىپ كەتۋىنەن ساقتانۋ ٴۇشىن، اداسۋدان ساقتاناتىن ''سارى ٴتۇستى بىلەزىك'' جاساپ شىقتى؛ اۆتوكولىك توقتاتۋ، جىلجىتۋ داۋ ـ شارىن شەشۋ ٴۇشىن، ول ٴوزىنشى ۇرىپاق ''اۆتوكولىكتى جىلجىتۋدىڭ زەردەلى كارتچكاسىن'' جاساپ شىقتى جانە جاڭالادى.

نەگىزگى ساتىداعى لۋي جيانجياڭ حىبەي بويىنشا تالاي رەت بىرىنشىلىكتەردى جاراتتى. ول تۇڭعىش رەت يىتەرنەتتەگى الەۋمەتتىك اۋماق ساقشى ستەرى ٴۇيىن قۇرىپ، تاجىريبەسى بۇكىل ولكەدە جالپىلاستىرىلدى، ول تاعى تۇڭعىش رەتكى الەۋمەتتىك يگىلىك بويىنشا جوعالعان زاتتاردى تانىپ الۋ تورىن قۇردى، ەڭ ەرتە شىنايى اتى ـ جونىمەن ميكروبلوگ اشتى، سونداي ـ اق بىرتىندەپ حىبەي قوعام حاۋىپسىزدىگى جۇيەسى بويىنشا يىتەرنەتتە ىقپالى ەڭ كۇشتى حالىق ساقشىسىنىڭ بىرىنە اينالدى.

يىتەرنەتتە لۋي جيانجياڭ ٴۇن قاتۋعا باتىل، شەبەر بولدى، 17 مىڭنان استام بلوگ مازمۇنى ىشىندە ول كەيدە ساقشىنىڭ ىستىق ـ سۋىعىن ايتاتىن، كوبىندە كوپشىلىككە زيانكەستىكتەن قالاي ساقتانۋدى ۇيرەتىپ، وڭ ەنەرگيا تاراتاتىن.

لۋي جيانجياڭ كوزى تىرىسىندە: ''بۇقارا قايدا بولسا، سوندا بارىپ قىزمەت وتەيمىز، شەتسىز ـ شەكسىز يىتەرنەت مەنىڭ بۇقارا ٴۇشىن قىزمەت ستەيتىن 'قولىمدى' ۇزارتتى'' دەيتىن. بۇقارا ٴۇشىن ٴىس ستەگەندە، ونىڭ اياعى دامىل تاپپايتىن، اۋزى بوسامايتىن، جۇگىرە باسىپ، شىن جۇرەگىمەن بۇقارانىڭ كوڭىل قالاۋىنان شىعا قىزمەت ستەيتىن.

حالىق ٴۇشىن قىزمەت ستەگەندە ''قىزمەتتەن تۋسپەيتىن'' لۋي جيانجياڭنىڭ ٴوز باسى ٴوپپى ـ تاپپى تۇرمىس كەشىرىپ كەلدى. ٴبىر ٴۇيلى جان شاعىن ەكى بولمەلى ۇيدە تۇردى، ٴۇي جيھازدارى جۇپىنى، ەسكى ەدى. ايەلى سۋ لىيپيڭ قوناق بولمەگە كۇيەۋىنىڭ سۋرەتىن ىلەيىن دەسە، لايىقتى ورىن تابا الماي، امالسىزدان مۇزداتقىشتىڭ توبەسىنە قويىدى. ول بۇرىن ''قىزمەت قولايلىلىعىنان پايدالانىپ''، ەڭ تومەنگى تۇرمىس قاماتاماسىزداندىرىلاتىن ديك جۇڭگۋاڭعا ارت ـ ارتىنان 3 بىردەي قىزمەت تاۋىپ بەرگەنىمەن، ۇيىندە جۇمىس كۇتىپ وتىرعانى 3 جىل بولعان جۇبايى سۋ لىيپيڭنىڭ قىزمەت ماسەلەسىن شەشە المادى. لۋي جيانجياڭ قايتىس بولعانىنان كەيىن عانا، كوپ ادام ونىڭ وتباسى تۇرمىسىنىڭ قانشالىق قيىنشىلىقتا ەكەندىگىن ٴبىلدى.

لۋي جيانجياڭدى ماڭگىلىك ساپارعا اتتاندىرعان كۇنى، ٴبىر بويجەتكەن تۇندەلەتىپ تايۋاننان كەلدى ــ 3 جىلدىڭ الدىندا ول وزىنە قول سالماقشى بولعاندا، لۋي جيانجياڭ وعان ٴتۇنى بويى اقىل ايتىپ، ونى ٴولىپ الۋ ويىنان قايتارعان ەكەن. سول كۇنى 1000نان استام ادام قاقاعان ايازعا قاراماي جەرلەۋ ورنىنا لۋي جيانجياڭدى شىعارىپ سالۋعا كەلدى، نەشە ون مىڭداعان تورداس وعان لەبىز قالدىرىپ قۇرمەت ٴبىلدىردى، مىڭداعان قالا تۇرعىنى ۋزدىكتەرىنەن ول قىزمەت ستەگەن ساقشى ستەرى پۇنكتىنە كەلىپ گۇل ۇسىنىپ ازا ٴبىلدىردى...

لۋي جيانجياڭ ماڭگىلىك ساپارعا اتتاندى، ول ٴتىرى كەزىندە قىزمەت ستەگەن ساقشى ستەرى پۇنكتىنىڭ اتى ''لۋي جيانجياڭ ساقشى ستەرى پۇنكتى'' بولىپ وزگەرتىلدى، بۇل حىبەيدا تۇڭعىش رەت جەكە ادامنىڭ اتىمەن اتالعان ساقشى ستەرى پۇنكتى ەدى. كوپتەگەن قالا تۇرعىندارى جونىنەن ايتقاندا، ساقشى ستەرى پۇنكتى الدەقاشان ٴبىر ەسكەرتكىشكە اينالدى.